

Voorzitter,

Vandaag behandelen we vier belangrijke documenten tegelijkertijd: de jaarrekening, de 1^e bestuursrapportage, de perspectiefnota en de indicatoren tbv het collegeprogramma. Maar namens de CDA-fractie wil ik beginnen met een woord dat in geen van deze stukken voorkomt..... PFAS of meer in het bijzonder PFOA en GenX. De afgelopen weken is er weer veel informatie beschikbaar gekomen. En als fractie maken wij ons hier al langere tijd zorgen over. En ook nu zien we diverse reacties die verwijzen naar normen en metingen. Echter het gaat hier om een van onze belangrijkste taken: het waarborgen van de gezondheid van onze inwoners. Het RIVM heeft al in 2021 nieuwe strengere normen voorgesteld. Echter deze normen zijn nog niet overgenomen door het bevoegd gezag. Gelukkig heeft het RIVM gisteren laten weten een onderzoek te doen naar de risico's van zwemmen in het Lammetjeswiel. In de vorige raadsvergadering hebben wij het college, met raadsbrede steun, opgeroepen werk te maken van dit dossier. Misschien was het te laat om dit goed op te nemen in de perspectiefnota. Als CDA-fractie verwachten wij richting de begroting dit onderwerp terug.

Dan over naar de behandeling van de voorliggende stukken. Als eerste de jaarrekening. Deze sluiten we zeer positief af. Op dit moment hebben we nog geen handtekening van de accountant maar wat ons betreft kunnen we met dat voorbehoud instemmen met de jaarrekening. Wel roepen we straks het college op om het saldo van de jaarrekening, waarvan het grootste deel in de algemene reserve gaat, anders te benutten.

Dan over naar het perspectief voor 2024. Wij willen het college op drie onderdelen inspireren. Dat is als eerste participatie, daarna verenigingen/vrijwilligers/mantelzorgers, en we sluiten af met een aantal zoekrichtingen voor de begroting.

Voorzitter we beginnen met participatie. Participatie is belangrijker dan ooit. Want de overheid, en ook de lokale politiek, heeft steeds meer moeite om besluiten te nemen die voortkomen uit verbinding met de samenleving. Vertrouwen en politieke legitimiteit zijn niet langer vanzelfsprekend en staan regelmatig onder druk.

Met de invoering van de omgevingswet wordt een belangrijke aanzet gegeven aan burgerparticipatie met veel verantwoordelijkheid voor de gemeente. En hoewel participatie van beide kanten moet komen ligt in eerste instantie er een verantwoordelijkheid bij ons als gemeenteraad en college. Bewoners zullen mogelijk niet direct reageren op de eerste initiatieven op dit gebied, zoals bleek uit de opkomst en participatie bij het vaststellen van de omgevingsvisie. We zijn in onze gemeente al vroeg aan de slag gegaan met de implementatie van de omgevingswet en daarmee ook met participatie. Wat dat betreft liggen we op koers! Op veel terreinen zullen we participatie nog hard nodig hebben om te komen tot een duurzaam én bereikbaar dorp. Daarin is meedenken alleen niet meer voldoende maar zal ook een verandering in gedrag moeten worden bewerkstelligd. Bijvoorbeeld bij klimaat aanpassingen in tuinen, het scheiden van afval of wat vaker de auto laten staan ten gunste van lopen en de fiets.

Maar hoe nu verder? De gemeenteraad en het college moeten vormen van burgerparticipatie vinden waardoor onze inwoners zich meer betrokken voelen. Onze gemeenteraad zelf moet zich ook burgerraad voelen. Communicatie is daarin het meest belangrijk.

Ter inspiratie willen we een aantal ideeën hiertoe meegeven richting het college en raad; bijvoorbeeld:

- Het opnieuw organiseren van de cursus politiek actief, het organiseren van 'De dag van de dialoog en Democratie' in de Rederij, een buurtgerichte aanpak door het opzetten van 'buurttafels' waar burgers met hun lokale kennis initiatieven kunnen presenteren, het creëren van een ideeënplatform waar burgers initiatieven of ideeën kunnen delen en een 'zeepkist' op drukbezochte evenementen waar we als gemeente kunnen vertellen waar we aan werken.

Wij gaan ervan uit dat het college in de begroting de implementatie van de nieuwe omgevingswet maar ook de implicaties voor burgerparticipatie vertaalt.

Het tweede onderwerp zijn onze verenigingen, vrijwilligers en mantelzorgers: 'het kloppend hart van de samenleving'. Wij onderschrijven daarom geheel de tekst in de perspectiefnota dat verenigingen, stichtingen en instellingen van groot belang zijn voor de Alblasserdamse samenleving. Vorig jaar hebben we als CDA dan ook een motie ingediend om de waarderingssubsidie met 10% extra te verhogen. Hoewel deze motie niet voldoende steun kreeg zijn wij verheugd dat het wel effect heeft gehad omdat nu voorgesteld wordt het budget voor waarderingssubsidies met 37,5K structureel te verhogen.

Ook is naar aanleiding hiervan toegezegd dat er een verenigingsadviseur werd ingesteld. Is deze al voldoende bekend bij de verenigingen? Zijn er al resultaten te zien? Bijvoorbeeld maken we gebruik van de (SPUK NEAS) subsidie om voor 15 september compensatie aan te vragen voor de gestegen energieprijzen voor amateursportverenigingen?

Voor de kinderboerderij is nu eenmalig geld opgenomen. In afwachting van een nieuw vrijwilligers bestuur. Maar wat vragen we straks eigenlijk? Als CDA vinden we het belangrijk om een voorziening als een kinderboerderij in ons dorp te hebben. Maar de tekst voor het nieuwe bestuur is: willen jullie je vrijwillig inzetten en jullie eerste opgave is om structureel 60k te vinden.... Wat ons betreft moeten we meer zekerheid bieden naar een nieuw bestuur.

Verenigingen kunnen niet bestaan zonder de inzet van vrijwilligers. Wij pleiten voor aandacht en waardering voor deze vrijwilligers. Is er al een collectieve aansprakelijkheidsverzekering voor deze vrijwilligers? Een waarderingmoment zoals voor mantelzorgers zien wij graag uitgebreid worden voor alle vrijwilligers.

Verenigingen kunnen ook een rol spelen in de inzet van het college om alle nieuwe inwoners welkom te heten en op te nemen in onze gemeenschap. Daarom dienen we een motie in om het college te vragen nieuwe inwoners van Alblasserdam een warm welkom te bieden door in samenwerking met onze lokale verenigingen een jaar gratis lidmaatschap naar keuze aan te bieden.

Investeren in vrijwilligers, verenigingen en stichtingen bevordert de samenhang in onze samenleving. Wij zijn blij dat het college daar ook op inzet, wil faciliteren en knelpunten wil oplossen. In dat kader steunen we ook een structurele bijdrage aan de Stichting Facilitair Evenementen Alblasserdam. Hierin zou ook het Ondernemers Fonds Alblasserdam verder kunnen participeren. Deze stichting is onmisbaar geworden bij het organiseren van grotere evenementen. Voor het aanvragen van vergunningen pleiten wij om vaker de vraag te

stellen: is alles wel nodig? Waarom wordt deze vraag in een vergunning of veiligheidsplan gesteld. Een kritische instelling kan veel geld besparen. Als gemeente/ veiligheids regio / omgevingsdienst stellen we immers zelf deze eisen op. Tot die tijd blijft professionele ondersteuning vanuit de SFEA noodzakelijk

Mantelzorgers blijven extra aandacht verdienen ook vanuit het Brughuis. Graag zien we concrete plannen hiervoor in plaats van de tekst 'aandacht voor het faciliteren van mantelzorg'.

Wij zijn het helemaal eens dat we door te investeren in het Brughuis op termijn het beroep op duurdere regionale voorzieningen afneemt.

Tot slot het financiële plaatje. De begroting voor volgend jaar is nog passend, en die van 2025 ook. Maar het bekende ravijn dat eraan komt lijkt echt dichterbij te komen. Wij zijn van mening dat onze centrale overheid dit gat structureel moet dichten. Een gat van 3 miljoen is niet op te lossen door onze gemeente die al zoveel taken erbij heeft gekregen in de achterliggende jaren. Tot op heden is gebleken dat de overheid de tekorten vaak wel van een oplossing voorziet. Maar..... te laat en steeds incidenteel! De inzet van dit college zou moeten zijn om actief te participeren in het verzet opgezet door de VNG.

Kunnen wij dan stilzitten en met onze handen over elkaar afwachten? Nee, wij snappen de oproep om denkrichtingen mee te geven voor 1 miljoen vanaf 2026. Echter voordat we hier definitieve keuzes in maken moet gezegd dat voorzieningen makkelijk af te breken zijn; maar het opbouwen vaak veel meer inspanning vergt...

Concreet voorzitter. Onze gemeente heeft ongeveer de helft van haar begroting zitten in de regio/ onze gemeenschappelijke regelingen. Wat ons betreft zouden deze GR'en dus ook mee moeten bewegen met 50% van het op te lossen gat dus 500k structureel. Aangezien het sturen binnen de GR'en niet makkelijk is zal de inzet er nu al op gericht moeten zijn om vanaf 2026 dit bedrag te kunnen incasseren. Ten tweede zouden wij 25% zoeken in het niet aangaan van nieuwe structurele verplichtingen die we in de perspectiefnota zien. De laatste 25% zouden we moeten zoeken bij de andere programma's in onze begroting. Hiermee verdelen we de last waarbij onze algemene beschouwingen duidelijk richting geven over welke posten zwaarder belast kunnen worden en welke minder.

Maar nogmaals de oproep het afbreken van voorzieningen is makkelijk gedaan maar de opbouw hiervan kost veel tijd en energie van de gemeente en van haar inwoners.

Tot slot voorzitter de woonlasten. Wij volgen het college om zoals afgesproken de woonlasten te laten stijgen. Hiermee blijven deze in lijn met het gemiddelde in Nederland en kunnen we onze voorzieningen blijven betalen die we in ons dorp zo belangrijk vinden. Ten opzichte van vorig jaar lijkt nu de eenmalige verlaging van de woonlasten van 75 euro te vervallen. We willen het college per motie oproepen om de stap voor onze inwoners kleiner te maken en in te zetten op een eenmalige verlaging van de woonlasten van 40 euro. De dekking hiervoor is te vinden in het overschot van 2022. Hiermee stellen we inwoners in staat langzaam toe te laten groeien naar de uiteindelijke woonlasten.

Voorzitter, ik kom tot het einde van ons betoog. We hebben PFAS besproken en het college opgeroepen hier echt werk van te maken. We hebben inspiratie meegegeven rondom

burgerparticipatie en hebben een lans gebroken voor onze verenigingen en vrijwilligers: het kloppend hart van de samenleving. Wij willen afsluiten met het college veel wijsheid en Gods zegen te wensen in het realiseren van een begroting voor 2024.